

Σ Π Η Λ Α Ι Ο Ν " Δ Ρ Υ Α Δ Ω Ν ,,

Λ Ι Β Ε Ρ Ω Ν Ξ Α Ν Θ Η Σ

Άρ. Σπηλ. Μητρ. 3672

Υπό "Αννας Πετροχειλίου

Θέσις : Εύρίσκεται στην τοποθεσία «Καρασούνος κεφάλι» εις απόστασιν 50 μ. περ. ἀριστερώτερα ἀπὸ τὴν πλακόστρωτη ἡμιονικὴ ὁδὸν, πού συνδέει τὸ χωριὸν Κάτω Λιβερά μὲ τὸν σιδηροδρομικὸ σταθμὸν Τοξότες, εἰς ὕψος ὕ.ἕ. θαλάσσης 500 μ. περ. Ὑπάγεται στὴν Κοινότητα Κρωμνικοῦ Ξάνθης.

Περιοχὴ τοῦ Σπηλαίου : Ἡ περιοχὴ τοῦ σπηλαίου εἶναι ἀπλῶς κατηφορικὴ, μεταξὺ τῆς ἡμιονικῆς ὁδοῦ καὶ πέραν τῆς εἰσόδου του, μετὰ συνεχίζει πολὺ ἀπότομη. Καλύπτεται ἀπὸ πυκνὴ θαμνώδη ἀγρία ἐλάστηση καὶ ἔχει θεὰ, πρὸς ἄλλας τὰς κατευθύνσεις θαυμασίαν. Ἐξ αἰτίας αὐτοῦ τοῦ περιβάλλοντος ἀφιερῶθη τὸ σπήλαιον σὺν Νύμφης Δρυάδες.

Προσπέλασις : Ἡ προσπέλασις τοῦ σπηλαίου πραγματοποιεῖται ἀπὸ δύο κατευθύνσεις.

Ἡ πρώτη καὶ πλησιεστέρα, ἀλλὰ δυσκολωτέρα εἶναι μέσῳ Τοξοτῶν, διὰ σιδηροδρόμου ἢ αὐτοκινήτου, καὶ ἐν συνεχείᾳ πεζῇ 1 ὥρα, διὰ τῆς πολὺ ἀνηφορικῆς ἀτραποῦ, πού ὁδηγεῖ πρὸς Κάτω Λιβερά.

Ἡ δευτέρα μέσῳ Σταυρουπόλεως μέχρι Κομνηνῶν, δι' αὐτοκινήτου, ἐπὶ ἀσφαλτοστρώτου ὁδοῦ, ὅποτε ἀρχίζει χωματόστρωτος ἀμαξιτὴ ὁδός, ἡ ὁποία τερματίζει 15' ὥρας πρὸ τοῦ χωρίου Ἄνω Λιβερά. Ἐν συνεχείᾳ πεζῇ 45' ὥρας, ἐπὶ ὁμαλῆς ἡμιονικῆς ὁδοῦ, πού διασχίζει τὰ χωρία Ἄνω καὶ Κάτω Λιβερά.

Ἱστορικόν : Τὸ σπήλαιον ἦτο γνωστὸ στοὺς κατοίκους τῆς περιοχῆς ἀπὸ πολλῶν χρόνων. Κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1940 ἐχρησιμοποιήθη ὡς καταφύγιον. Τὸ 1963 τὸ ἐπεσκέφθησαν οἱ κ.κ. Μιχαὴλ Ταβουλαρίδης καὶ Κων. Τσέστης δημοδιδάσκαλος. Ἄνω καὶ διεδίδετο κατὰ καιροῦς ὅτι τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ σπηλαίου παρουσιάζει τουριστικὸν ἐνδιαφέρον, ἐν τούτοις οὐδεμίαν προσπάθειαν ἐγένετο ἐκ μέρους τῶν ἀρμοδίων πρὸς ἐνημέρωσιν τῶν εἰδικῶν διὰ τὴν ἐξερεύνησίν του.

Κατὰ τὴν ἀνάληψιν τῶν καθηκόντων του, ὁ νέος Νομάρχης Ξάνθης κ. Γ. Κυριακάκος, ἐπληροφόρηθη περὶ τῆς ὑπάρξεως στοῦ Νομοῦ τοῦ ἀξιολόγου σπηλαίου. Εἰδοποίησε ἀμέσως τὴν γράφουσαν διὰ τὴν ἐξερεύνησιν καὶ μελέτην τουριστικῆς ἀξιοποιήσεώς του, καταβαλὼν συγχρόνως καὶ τὰς ἀπαιτουμένας δαπάνας διὰ τὸν ἀνωτέρω σκοπὸν.

Ἡ ἐξερεύνησις καὶ μελέτη τουριστικῆς ἀξιοποιήσεως τοῦ σπηλαίου ἐπραγμα-
τοποιήθη τὸν Ἰούλιο τοῦ 1971, ἀπὸ κλιμάκιον τῆς Ἑλληνικῆς Σπηλαιολογικῆς
Ἑταιρίας, ἀποτελούμενον ἀπὸ τὶς Κκ Ι. Γκουρβέλου καὶ δίδα Δ. Γκουρβέλου, μὲ
ἀρχηγὸ τὴν γράφουσαν.

Ταυτοχρόνως ἐξερευνήθη καὶ ἐμελετήθη τουριστικὰ καὶ τὸ σπήλαιον Μονῆς
Ταξιαρχῶν τῆς πόλεως Ξάνθης.

Περιγραφή τοῦ σπηλαίου: Ἡ εἴσοδος τοῦ σπηλαίου εὑρίσκεται εἰς τὸ ἀνώ-
τατο σημεῖον κλιτύος θλέπουσα πρὸς Ν.Α. Αἱ διαστάσεις τῆς εἶναι: πλάτος 1,55 X 1
μ. ὕψος.



Τὸ κλιμάκιον τῆς Ε.Σ.Ε. παρὰ τὴν εἴσοδον τοῦ σπηλαίου.

Φωτ. Ἄννας Πετροχείλου

Ἀκολουθεῖ ὁ «Κεντρικὸς Θάλαμος» διαστάσεων: 20 X 14 X 3 μ. (μῆκος, πλά-
τος, ὕψος) ἀρκετὰ ἐπικλινῆς, ἐξ αἰτίας φερτῶν ὕλικῶν —πέτρες, χῶματα— ποὺ
προέρχονται ἀπὸ τὴν ὄροφὴν καὶ τὴν εἴσοδον. Εἰς τὸ κέντρον τοῦ θαλάμου δεσπό-
ζει ἐπιβλητικὴ κολῶνα διαστ. 1 X 1,5 μ., ἐνῶ δεξιὰ σειρὲς ἀπὸ ὠραιότατες κολῶ-
νες τὸν χωρίζουν ἀπὸ ἄλλους θαλάμους. Πίσω ἀπὸ τὴν κεντρικὴν κολῶνα καὶ ἀρι-
στερὰ τοῦ «Κεντρικοῦ Θαλάμου» διανοίγονται ἄλλοι θάλαμοι, πλουσιώτατα διακο-
σμημένοι ἀπὸ σταγμίτες, σταλακτίτες καὶ κολῶνες. Θὰ περιγραφοῦν οἱ θάλαμοι
κατὰ σειρὰν τουριστικῆς διαδρομῆς.

Πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ «Κεντρικοῦ Θαλάμου» ἀνοιγίμα μεταξὺ στύλων ὀδηγεῖ
στὸν θάλαμο «Τὰ κρυφὰ διαμερίσματα» διαστάσεων: 6 X 5 X 1,3, ὁ ὁποῖος πρὸς τὰ
δεξιὰ του συνεχίζει ἀνηφορικὰ ἐπὶ 3,5 μ. Ἀριστερὰ του τοῖχος ἀπὸ κολωνίτες

τὸν χωρίζει ἀπὸ θαλαμίσκου διαστάσεων 2,5 X 1,5 X 1 μ. Πρὸς τὸ τέλος τοῦ θαλάμου ἔχει ἀναπτυχθῆ μεγάλη κολώνα, στὰ δεξιὰ τῆς ὁποίας διανοίγεται καταβόθρα βάθους 5 μ. Πρὸς τὰ ἀριστερά τῆς, ἀπότομος κατάβασις 4 μ. ὁδηγεῖ σὲ διάδρομο πλάτους ἐνὸς μέτρου, ὁ ὁποῖος πρὸς τὰ δεξιὰ εἶναι πολὺ κατηφορικός, ὅπου στὸ τέλος του διανοίγεται καταβόθρα βάθους 3 μ., πρὸς δὲ τὰ ἀριστερά του εἶναι ἀνηφορικός καὶ καταλήγει σὲ θάλαμο διαστάσεων 10 X 5 X 5. Ἀποσπασθέντες ὀγκόλιθοι ἀπὸ τὴν ὀροφή καλύπτουν μεγάλο μέρος τοῦ ἀριστεροῦ τμήματος τοῦ θαλάμου, ἐνῶ πρὸς τὰ δεξιὰ σειρὰ ἀπὸ ὠραιότατους ὀγκῶδεις στύλους τὸν χωρίζουν ἀπὸ ἐπόμενον παράλληλον θάλαμον διαστάσεων 5 X 2 X 4, κατηφορικὸν πρὸς τὰ δεξιὰ.

Διὰ μέσου ὀγκολίθων καὶ κατηφορικοῦ διαδρόμου, πρὸς τὰ δεξιὰ, φθάνομε εἰς τὸν χαμηλότερον θάλαμον τοῦ σπηλαίου διαστάσεων 4 X 7,5 X 4,5. Στὸ κέντρο του ἔχει ἀναπτυχθῆ ὠραιότατη κολώνα, ἐνῶ ὁ τοῖχος, πού τὸν χωρίζει ἀπὸ τὸν προηγούμενον θάλαμον πού ἀνεφέρθη εἶναι σχηματισμένος ἀπὸ σειρὰν στύλων. Ὅλα αὐτὰ τὰ τμήματα ὠνομάσθησαν «Κατακόμβες».

Ἀνηφορικός ἐλικοειδῆς διάδρομος πλάτους ἐνὸς μέτρου, πού ἀρχίζει ἀπὸ τὸ ἀριστερὸ τέλος τοῦ τελευταίου θαλάμου, ὁδηγεῖ πρὸς τὸ τέλος τοῦ σπηλαίου, ἀπ' ὅπου ἀρχίζουν οἱ κεντρικοὶ θάλαμοι «Τὰ ἐξωτικά Ἔντρα τῶν Δρυάδων». Πλήθος ἀπὸ θαυμάσιες κολῶνες σταλαγμίτες καὶ σταλακτίτες, σὲ διάφορα σχήματα, χρώματα καὶ μεγέθη, ἔχουν καλύψει τὸ μεγαλύτερον τμήμα τῶν τριῶν κατὰ σειρὰν θαλάμων πού ἀκολουθοῦν καὶ ἐνοῦνται μὲ τὸν «Κεντρικὸ Θάλαμον» τοῦ σπηλαίου.

Ὁ πρῶτος ἔχει διαστάσεις 4 X 4,5 X 4. Ὁ δεῦτερος, πού τὸ μεγαλύτερον τμήμα του καταλαμβάνει ὑπερμεγέθης κολώνα, ἔχει διαστάσεις 3 X 4 X 3 μ. καὶ ὁ τρίτος μὲ βάραθρο καὶ τεράστιο ὀγκόλιθο ἔχει διαστάσεις 4 X 4,5 X 3 μ. Πρὸς τὸ τέλος του σειρὰ ἀπὸ κομψότατες κολῶνες καὶ σταλαγμίτες τὸν χωρίζουν ἀπὸ τὸν «Κεντρικὸ Θάλαμον».

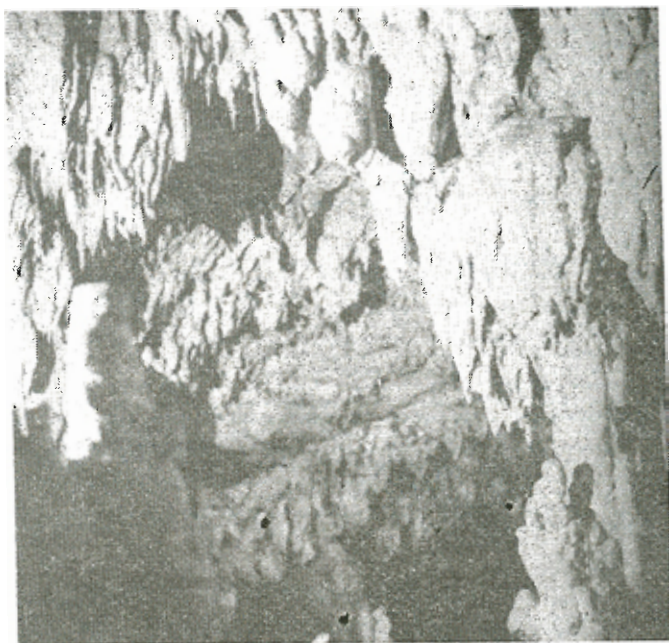
Παράλληλα στοὺς τρεῖς θαλάμους, πρὸς τὰ ἀριστερά των, διανοίγεται ἄλλος θάλαμος, συνέχεια τοῦ «Κεντρικοῦ», διαστάσεων 11 X 10 X 4 μ. μὲ πυκνότατο σταλαγματικὸ διάκοσμο ἀνεπτυγμένο πάνω σὲ ὀγκολίθους ἀποσπασμένους ἀπὸ τὴν ὀροφή. Κολῶνες καὶ ὑπερμεγέθεις σταλαγμίτες, συμπληρῶνουν τὰ κενὰ αὐτοῦ τοῦ θαλάμου ἀφήνοντας ἐλάχιστο ἀνάλυπτο χῶρο. Ὀνομάσθη «Πέτρινο Δάσος».

Πρὸς τὰ ἀριστερά αὐτοῦ τοῦ τμήματος ἄλλος ἐπιμήκης, τεράστιος ὀγκόλιθος ἀπεσπασμένος ἀπὸ τὴν ὀροφή, ἔχει σχηματίσει ἀνηφορικὸ ἐξώστη, μὲ θαυμάσιο πάνω του ἀνεπτυγμένο διάκοσμο. Ὀνομάσθη «Κρυστάλλινος Ἐξώστης». Μεταξὺ τῶν δύο ὀγκολίθων βρίσκειται ὁ «Κρυφὸς διάδρομος».

Ἀριστερά καὶ κατὰ μῆκος τοῦ ἀνωτέρω ὀγκολίθου ὑπάρχει κενόν, πού παρουσιάζει ἐπιμήκη θάλαμον διαστάσεων 10 X 2—4 X 4 μ., μὲ θαυμάσιους καὶ ὑπερμεγέθεις σταλακτίτες, πού κρέμονται ἀπὸ τὴν ὀροφή σὰν παραπετάσματα. Κενὰ κάτω ἀπὸ τὸν ὀγκόλιθο, σταλαγμίτες καὶ λεπτοὶ σταλακτίτες συνθέτουν θαυμάσια συμπλέγματα. Ὀνομάσθη «Διάδρομος τῶν Παραπετασμάτων». Μεταξὺ τοῦ διαδρόμου καὶ τοῦ «Κεντρικοῦ Θαλάμου» παρεμβάλλεται θάλαμος διαστάσεων 5 X 5 X 2,2 μ. ἀνηφορικός πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς εἰσόδου τοῦ σπηλαίου.

Σπηλαιογένεσις: Τὸ σπήλαιον εἶναι διανοιγμένο ἐντὸς ἀσβεστολίθου διὰ διαδρώσεως καὶ ἐν συνεχείᾳ διὰ πίεσεως τῶν ὑδάτων.

Ἡ διάνοξις τοῦ ἤρχισε ἀπὸ τὴν ὀροφὴ εἰς ὄλην τὴν ἔκτασιν. Ἡ εἴσοδος τοῦ —ἄλλοτε πλατύτερη— διηνοιχθῆ πολὺ ἀργότερα. Ἀπὸ αὐτὴν εἰσεχώρησαν πολλὰ φερτὰ ὕλικά —πέτρες καὶ χῶματα— τὰ ὁποῖα μαζὺ μὲ ἀποσπασθέντας ὀγκολίθους ἀπὸ τὴν ὀροφὴ ἐκάλυψαν τὸ δάπεδο τοῦ «Κεντρικοῦ Θαλάμου», εἰς ὄλο του τὸ πλάτος καὶ ἔκλεισαν ἀργότερα καὶ μέρος τῆς εἰσόδου τοῦ.



Τμήμα διαδρόμου «Παραπετασμάτων».

Φωτ. Ἄννας Πετροχείλου

Τὰ ὕδατα ποὺ τὸ διήνοιξαν, διέφυγαν πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ σπηλαίου, ἀπὸ τὶς διανοιχθεῖσες ἀργότερα καταβόθρες ποὺ θρῖσκονται στὰ χαμηλότερα σημεῖα αὐτοῦ τοῦ τμήματος.

Τὸ σπήλαιο ἀποτελεῖται ἀπὸ ἓνα κύριο θάλαμο, ὁ ὁποῖος ἔχει χωρισθῆ εἰς μικρότερους μὲ σειρὰς στύλων καὶ σταλαγμιτῶν, καὶ ἄλλον δευτερεύοντα, διανοιγμένο πρὸς τὰ δεξιὰ του, εἰς χαμηλότερα ἐπίπεδα «κατακόμβες», ὅπου καὶ οἱ καταβόθρες ποὺ προανεφέρθησαν.

Διαστάσεις τοῦ σπηλαίου: Τὸ σπήλαιον ἐκτείνεται ἀπὸ Ν.Α. πρὸς Β.Δ. Τὸ μεγαλύτερο μῆκος του ἀνέρχεται εἰς 33 μ. Τὸ μεγαλύτερο βάθος του εἰς 15 μ. Τὸ μῆκος τῆς τουριστικῆς διαδρομῆς ἀνέρχεται εἰς 300 μ. περ. Καταλαμβάνει ἔκτασιν 1150 τετραγωνικῶν μέτρων.

Μετρωρολογία : Ἡ θερμοκρασία τοῦ σπήλαιου κατὰ τὸν Ἰούλιο τοῦ 1971 ἦτο 13° C. Ἡ ὑγρασία 85%.

Βιοσπηλαιολογία : Λόγω ἐλλείψεως χρόνου, βιολογικὰ ἐρευνᾶς δὲν ἐπραγματοποιήθησαν.

Ἀρχαιολογία : Παρὰ τὰς ἐπιφανειακὰς ἐρευνᾶς μας, οὐδὲν ἔχγος προϊστορίας διεπιστώθη.

Τουρισμός : Ἐὰν καὶ τὸ σπήλαιον στερεῖται ἱκανοῦ μεγέθους, ἐν τούτοις ἐξακριβώθη ὡς παρουσιάζον Ἐθνικὸν ἐνδιαφέρον διὰ τοὺς ἐξῆς λόγους :

1ον) Διότι εἶναι πλουσιώτατα καὶ πολὺ ἐντυπωσιακὰ διακοσμημένο μὲ θαυμασίους στύλους, σταλαγμίτας καὶ σταλακτίτας σὲ διάφορα μεγέθη, σχήματα καὶ χρώματα.

2ον) Διότι τὸ σπήλαιον εἶναι διανοιγμένο σὲ διάφορα ἐπίπεδα, πὺν πολλαπλασιάζουν τὰς ἐντυπώσεις, γιατί προκαλοῦν δέος ἀνάμεικτο μὲ μυστήριο, ὅπως λ.χ. ἡ κατάβασις στὶς «Κατακόμβες» καὶ ἐν συνεχείᾳ ἡ ἀνάβασις στὰ «Ἐξωτικὰ ἄντρα τῶν Δρυάδων».

3ον) Διότι ἐκτὸς τοῦ ἀξιολογώτατου ἐσωτερικοῦ τοῦ τὸ σπήλαιον θρίσκειται σὲ δεσπόζουσαν καὶ περιβλεπτοῦν τοποθεσίαν. Ἡ θέα πρὸς τὴν κοιλάδα τοῦ ποταμοῦ Νέστου καὶ τὶς γύρω καταπράσινες ἀπὸ δάση κορυφογραμμὲς εἶναι θαυμασία, ὅπως ἐπίσης θαυμασία εἶναι καὶ ἡ διαδρομὴ πρὸς αὐτό.

4ον) Ἀξιοποιοῦμενον θὰ συμβάλῃ στὴν ἐξύψωσιν τοῦ βιωτικοῦ ἐπιπέδου τῶν κατοίκων τῶν γραφικῶν χωριῶν τῆς περιοχῆς, τὰ ὁποῖα ἐγκαταλείπονται συνεχῶς ἀπὸ τοὺς κατοίκους των, ἐξ αἰτίας τῆς ἀδυναμίας καλύψεως τῶν ἀναγκῶν των. Γενικώτερα ὅμως θὰ συμβάλῃ στὴν Ἐθνικὴν Οἰκονομίαν ὡς μία ἀκόμη ἀξιόλογη πλουτοπαραγωγικὴ πηγὴ.

5ον) Παράλληλα γίνεται αἰτία οὕτως ὥστε νὰ ἀξιοποιηθοῦν αὐτομάτως καὶ νὰ γίνουν γνωστὲς στὸ εὐρὺ κοινὸ —ἡμεδαπὸ καὶ ἄλλοδαπὸ— καὶ ἄλλες ἄγνωστες μέχρι σήμερα, ἀξιόλογες φυσικὲς καλλονὲς τοῦ Ἑλλαδικοῦ χῶρου.

R E S U M E

Grotte des Dryades à Livera de Xanthi No 3672

Par Anne Petrochilos

Elle se trouve a 45 min de marche de village Kato Livera. Elle consiste d'une grande salle séparée en plus petites par des colonnes et stalagmites et d'une plus petite salle au plancher plus bas.

Toute la grotte est décorée aux magnifiques stalactites et stalagmites.

ΣΠΗΛΑΙΟΝ ΔΡΥΤΑΔΩΝ ΛΙΒΕΡΣΙΝ ΚΡΩΜΝΙΚΟΥ ΞΑΝΘΗΣ ΑΡ. 3672

ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ : ΑΝΝΑ ΠΕ ΤΡΟΧΕΛΑΤΙ - Ι ΓΕΩΡΓΙΟΥΡΑΤΙ - Α ΓΚΟΥΡΕΑΤΙ
 ΑΠΟΓΥΝΩΣΗ ΚΑΘΟΡΟΝΕΣ : Α ΠΕΤΡΟΦΡΑΤΙ

ΚΑΙΜΑΤΙ 1 : 50

